

LAKIALOITE 29/2006 vp

Laki tekijänoikeuslain sekä eräiden muiden teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyvien lakien muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tämä on rinnakkaislakialoite hallituksen esitykselle laeiksi teollis- ja tekijänoikeuksia koskevan lainsäädännön muuttamisesta (HE 26/2006 vp). Aloitteen tavoitteena on antaa tuomioistuinten hallituksen esitystä tiukemmat ehdot siitä, mitkä ovat ne erityisolosuhteet, joiden vallitessa

tuomittu voidaan velvoittaa kustantamaan tuomion julkaiseminen. Lisäksi aloitteessa ehdotetaan, että julkaisemisvelvoitetta ei saa käyttää lisärangaistuksena eikä se saa aiheuttaa tuomitulle tuomioon verrattuna kohtuuttomia taloudellisia seurauksia.

PERUSTELUT

Vaikka rikoslainsäädäntö ja rikosprosessuaaliset säännökset perinteisesti kuuluvat kansalliseen toimivaltaan, tämä direktiiviin 2004/48/EY perustuva hallituksen esitys on tuomassa Suomen lainsäädäntöön uudentyyppisen rangaistuksen eli mahdollisuuden määrätä yksityishenkilö julkaisemaan saamansa tuomio tiedotusvälineissä omalla kustannuksellaan. Lisäksi hallituksen esitys koskee riita-asioiden käsittelyä, mutta antaa kantajalle mahdollisuuden vaatia vastaajalle rangaistukseen verrattavaa julkaisemisvelvoitetta. Tällainen lisähäpeärangaistus on suomalaiselle oikeusperinteelle vieras, eikä sitä tule hyväksyä. Näin pitkälle menevien erityis seuraamusten hyväksymistä yksittäisessä rikoslajissa ei voida pitää järkevänä. Talousvaliokunta ottikin lausunnossaan TaVL 14/2003 vp kannan, että direktiivin tulisi kohdistua vain kaupallises-

sa tarkoituksessa tehtyihin tai huomattavaa vahinkoa aiheuttaneisiin tekijänoikeuksien loukkauksiin.

Tuomioistuimen päätöksen julkistamisesta määrätään direktiivin 2004/48/EY 15 artiklassa, joka antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden määrittellä sen, miten ja missä olosuhteissa tuomioistuin voi velvoittaa tekijänoikeuden loukkaajan tuomion julkistamiseen. Hallituksen esitys ei kuitenkaan käytä kaikkea 15 artiklan mahdollistamaa liikkumavaraa hyväkseen. On mahdollista rajata julkistaminen poikkeustapauksiin ja antaa tuomioistuimelle selkeät ohjeet siitä, mitä seikkoja sen tulee ottaa huomioon päätöstä tehdessään. Edellä esitetyin perusteluin ehdotamme, että hallituksen esitykseen sisältyvä 2. lakiehdotus hyväksytään muutettuna niin, että julkaisemisvelvoitetta ei saa käyttää lisärangais-

tuksena eikä se saa aiheuttaa tuomitulle tuomioon verrattuna kohtuuttomia taloudellisia seurauksia ja että laissa määritellään ne erityisolosuhteet, joiden vallitessa tuomittu voidaan velvoittaa kustantamaan tuomion julkaiseminen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa 7 päivänä huhtikuuta 2000 annetun lain (344/2000) 1 §:ään uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 7 a § seuraavasti:

1 ja 7 a §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

2.

Laki

tekijänoikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun tekijänoikeuslain (404/1961) 60 ja 60 c §, sellaisina kuin ne ovat laissa 821/2005, sekä
lisätään lakiin uusi 56 g ja 59 a § sekä kummankin edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

Loukkauksen kielto

56 g §
(Kuten HE)

Tuomion julkistaminen

59 a §

Tuomioistuin voi erityisolosuhteiden perusteella tekijänoikeuden loukkausta koskevassa riita-asiassa kantajan vaatimuksesta antaa tälle luvan vastaajan kustannuksella soveltuvin toin-

min julkistaa tietoja lainvoimaisesta tuomiosta, jossa vastaajan on todettu loukanneen tekijänoikeutta, jollei tietojen levittämistä ole muussa laissa rajoitettu. Harkitessaan olosuhteiden erityisyyttä tuomioistuimen tulee ottaa huomioon julkistamisen yleinen merkitys, loukkauksen laatu ja laajuus, onko tuomittu yksityishenkilö vai ammattimaisesti toiminut elinkeinonharjoittaja, julkistamisesta aiheutuvat kustannukset sekä muut vastaavat seikat. Harkitessaan toimien soveltuvuutta tuomioistuimen tulee ottaa huomioon se, että julkistamisen tavoitteena on

tiedon levittäminen, ei lisärangaistuksena toimiminen.

Tuomioistuimien määrää vastaajan korvattavien kohtuullisten julkistamiskustannusten enimmäismäärän. Harkitessaan kustannusten enimmäismäärää tuomioistuimen tulee suhteuttaa kustannukset varsinaiseen tuomioon. Kustannukset eivät saa merkittävästi nostaa vastaajalle tuomiosta aiheutuvia taloudellisia seuraamuksia. Kantajan on julkistettava tiedot tuomiosta tuomioistuimen määräämässä ajassa lainvoimai-

seksi tulleen tuomion antamisesta uhalla, että oikeus saada korvaus kustannuksista muutoin menetetään.

60 ja 60 c §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

3.

Laki

tavaramerkkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 10 päivänä tammikuuta 1964 annetun tavaramerkkilain (7/1964) 38 ja 40 § sekä
lisätään lakiin uusi 41 a ja 48 a § seuraavasti:

7 luku

Seuraamukset tavaramerkkioikeuden loukkaamisesta

38, 40, 41 a ja 48 a §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

4.

Laki

yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin 11 päivänä tammikuuta 1991 annetun lain (32/1991) 6 luvun otsikko ja
lisätään lakiin uusi 37 a ja 37 b §, 38 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, sekä lakiin uusi 40 a § seuraavasti:

6 luku

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Rangaistukset, korvaukset ja turvaamistimet

37 a, 37 b, 38 ja 40 a §
(Kuten HE)

5.

Laki

toiminimilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun toiminimilain (128/1979) 23 § ja sen edellä oleva väliotsikko sekä
lisätään lakiin uusi 18 a ja 23 a § seuraavasti:

18 a, 23 ja 23 a §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

6.

Laki

kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinjalostajanoikeudesta 21 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (789/1992) 31 §:n
2—4 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 29 a ja 33 a § seuraavasti:

29 a, 31 ja 33 a §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

7.

Laki

patenttilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä joulukuuta 1967 annetun patenttilain (550/1967) 61 §:n 1 momentti, sellai-
sena kuin se on laissa 243/1997, sekä
lisätään lakiin uusi 57 b ja 60 a § seuraavasti:

57 b, 60 a ja 61 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

8.

Laki
mallioikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 12 päivänä maaliskuuta 1971 annettuun mallioikeuslakiin (221/1971) uusi 35 a ja 36 a §
seuraavasti:

35 a ja 36 a §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

9.

Laki
hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään hyödyllisyysmallioikeudesta 10 päivänä toukokuuta 1991 annettuun lakiin (800/1991)
uusi 36 a ja 38 a § seuraavasti:

36 a ja 38 a §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 5 päivänä huhtikuuta 2006

Jyrki Kasvi /vihr
Heidi Hautala /vihr
Sari Essayah /kd
Toimi Kankaanniemi /kd

Tuija Nurmi /kok
Arja Alho /sd
Astrid Thors /r
Timo Soini /ps